

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 45. Den 8 November 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlaggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

Et kongeligt Rescript til Overbergshauptmanden og Assessorer i Overbergamtet paa Kongsberg, dat. 12 Juni 1799, som ved Trykken er bekendtgjort *), befaler iblandt andet: at Christians nordre Stulle tilligemed de Gruber, der alene drives som Lichtlocher for denne Stulle, skulde, indtil Sølvværkets Forsatning forandres til det bedre, indstilles. Dette er ogsaa blevet iværksat, efterat Stullen havde indbragt i Bjeldet en Længde af noget over 400 Pachter (1 Pacht er 3 Al. 5 Tom.) fra Dagen til Skrammen, for hvilken Stulskram saavel, som i det foreliggende Lichtloch, har mødt saa megen Besværslighed og saa mange Hindringer, at den første

Planis

*) See Collegial-Tidenden for 1799. Side 49.

Plans Fortsættelse vilde for nærværende Tid have bleven alt for vanskelig, langsom og bekostelig at udføre, da dets Vanddrægtighed ikke kunde afhjælpes formedelsf Dammens Utilstrækkelighed, og af Mangel paa Udgang til en ny Dams Anlæg af en saadan Dybde og Speil, at den ikke alene kunde indeholde en tilstrækkelig Mængde Opflag-Vand, men ogsaa sikre det indeholdte Vand for at bortsfryse, naar dets Brug var meest nødvendig: for Stullframmen udpresfede sig tillige Vand imellem Stenen, som gjorde Fyrsætning umulig og Sprængning med Krudt saa besværlig, at ifkun 12 til 16 Fingerr maanedligt kunne udslaaes. Over-Bergamtet gif derefter ind til det kongelige Rentekammer med et af Over-Berghauptmand Brünnich gjort Forslag til en Stull, som, for at undgaae de forhen mødte Hindringer, skulde anlægges paa Fjældet, omtrent 100 Fachter Sønden for det Sted, hvorhen Christians-Stull igjennem Fjeldet nu er indbragt, og omtrent 50 Fachter høiere i Fjeldet end Dybet, som Christians-Stullen skulde indbringe; dette skulde skee med Benyttelse af de Lichtlocher, som vare Christians-Stullen tiltænkte, men endnu ikke affynkede: disse maatte da gives den fornødne Dybde for Stullens Fremgang indtil Haus Sachsen Grube, hvor den vil indbringe et Dyb af 147 Fachter fra Dagen; altsaa omtrent det dobbelte imod det Dyb, som formodes, efter 2de Aars Forløb, at ville opnaaes i samme Grube med Stullen fra gamle Kronprinds-Skjærpet,

for-

formedelst hvilken alle Pomper deraf og indtil Dagen vil afkastes m. v.

Forlaget, som efter at være gennemgaaet af Berg-
amtet blev, som mældt, fremslagt for det kongelige Rens-
tekammer, er, under 6 Aug. d. A., bifaldet ved følgende
kongelige Resolution:

”Vi tillade allernaadigst: at en Nord-Stull maa, ef-
ter den dertil af Over-Berghauptmand Brünnich
forsattede, og af Over-Bergamtet indsendte, Plan
og Forslag samt Kart, anlægges og udføres i en
Længde af 1,388 Lachter fra Dagen ved den ind-
stillede nordre Christians-Stulles andet Lichtloch,
eller saa kaldte Svarte-Tostens Grube, indtil
Haus-Sachsen Grube, hvor den indbringer en
Dybde af over 140 Lachter, og at Befordringen
til Stullens Fuldførelse, 126,908 Rdlr. 93½ Sk.,
noget meer eller mindre efter Omstændighederne,
maa tillige med hvad der kan udfordres til en Hjel-
pestull imellem Kronprindsens og Sieben-Brüder
Gruber, om samme til Beierverlings Befordring
befindes nødvendig, udredes i 29 til 30 Aar, med
en Sum af 4 til 5,000 Rdlr. aarligen.

Under 7 d. M. er, igjennem det danske Cancelli,
udsærdiget Reskripter til samtlige Biskopper i Danmark
og Norge, af følgende væsentlige Indhold: at, eftersom
Biskoppen over Sjællands Stift for Hs. Majestæt har
an-

andraget, at mangen en Christen, som paa næstkommende Nytaars Dag, ved at indtræde i et nyt Aarhundrede, faa-
 ster Diet tilbage paa det forløbne Aarhundrede og efter-
 tænker Guds store Baretægt over Fædrenelandet igjen-
 nem saa langt et Tidsløb, vil formodentligen ønske, ved
 den offentlige Gudstjeneste paa samme Dag at ledes til
 saadanne Betragtninger, som kunne stemme Hjertet til
 Lov og Tak, med Tillid og Haab til Forsynet, men at
 hertil ingen Leilighed gives i Dagens anbefalede Text;
 saa har Hs. Majestæt i Anledning deraf fundet for godt
 at tillade: at paa næstkommende Nytaars Dag maa over-
 alt udi Kirkerne i begge Riger, i Stedet for Dagens
 anordnede Text, prædikes over en anden bibelsk Text,
 og maa det være Præsterne overladt selv at vælge den
 Text, som de finde meest passende til Talens Anledning
 og Hensigt, saavelsom og Psalmerne til Dagen efter Ta-
 lens Indhold, af den i Menigheden brugelige Psalme-
 bog, og næste Søndag forud give Underretning fra Præ-
 dikestolen saavel om Terten, som om Psalmerne, saa og
 forbigaae den sædvanlige Bøn paa Nytaars-Dag, men
 derimod selv gjøre en anden kort, syndig og til Foredra-
 get passende Bøn.

Da Indbyggerne i Trones, Quassjords, Torshens,
 Bergs og Sands Sogne i Senjens og Tromsøens Fog-
 deri, derved, at den nordlandste Posts Gang i for-
 rige Aar blev forandret derhen, at Posten, istedet for
 fra

fra Steensland at passere Ervig Gaard i Trones Sogn, for Fremtiden skulde gaae til Lillefjov i Aftastjords Sogn, og derfra igjennem Mjosundet til Rasnes, da denne Veiansaaes for at være sikkrere og mindre hinderlig for Posten end hiin, tabte den Bequemmelighed at faae deres Breve med Hovedposten: saa har Hs. Majestat, efter derom fra Finmarkens Amt indkommet Forslag, som General-Postamtet har foredraget Allerhøiøstsamme, ved Resolution af 24 Oktbr. bevilget, at der maa anlægges en Bipost mellem Postaabnerstedet Sandtorvholmen i Nærheden af Steensland og Trones Sogn til Brevenes Befordring til og fra Trones, Kvassjords, Torstens, Bergs og Sands Sogne.

Dette har General-Postamtet ved Skrivelse, under 1 d. M., kommunikeret Amtmanden over Finmarkens Amt til videre Befjendtgjørelse for Bedkommende, og er bemældte Amtmand tillige anmodet at ville foranstalte, at Biposten sættes i Gang saa snart muligt; at Sognepræsten i Trones beskikkes til Postaabner ved Biposten paa den Side; og at Bipostens Gang ordnes saaledes, at den afgaaer fra Sandtorvholmen, strax efter at Hovedposten didhen sønden fra er indløben, og at den igjen gaaer tilbage fra Trones Præstegaard 4 Uger efterat den er udgaaen fra Sandtorvholmen.

Forgivninger.

Hs. Majestæt har allernaadigst funden for Godt, paa General-Postamtets Forestilling, ved Resolution, af 25 s. M., at bestemme: at Forordningen, af 9 September 1763, som angaaer de Reisendes Befordring paa Veien fra Kjøbenhavn igjennem Sjælland og Fyen over det lille Belt til Hadersleb, skal udvides til Kolding Kjøbsted i Jylland, hvorigjennem den almindelige Pakkepost-Tour nu gaaer, isteden for at samme, da allerhøist bemældte Forordning udkom, gik over Assens til Hadersleb. Denne allerhøieste Resolution er ved Plakat fra General-Postamtet, under 31 næstefter, bekjændtgjort.

Da det er befundet at være til megen Hinder i Faare-Avlens Forædling, som paa nogle Steder i Danmark allerede er, og paa flere Steder kan ventes iværksat: at de Omkringboendes Bædere have fri Adgang til en Faareflokk af en ædlere eller anden Art, saa har Hs. Majestæt ved Resolution, af 29 s. M., allernaadigst anordnet og fastsat: at, naar en Jordbruger i Danmark, som gjør Anlæg til Faare-Avlens Forbedring, og i øvrigt har sine Jorder anordningsmæssigen indhegnede, lader denne af ham saaledes forehavende Forbedring be-
kjendtgjøre paa Sognestevne, saavel i det Sogn, hvor han boer, som i de paagrændsende Sogne, skulde Eierne eller Brugerne af de tilstødende Jorder være pligtige til
at

at holde deres Bædere tskrede eller vogtede, og at det derefter maa være ham tilladt at dræbe de Bædere, han antræffer paa sine Jorder, i hvilket Fald dog det dræbte Kreatur skal, i Lighed med hvad i Forordningen om Hegn og Fred for Jorder i Danmark, af 29 October 1794, i 35 §. er anordnet, strax leveres tilbage til dets Eier; men, dersom denne ikke vides, da afleveres til de tvende nærmeste Gaardmænd, som strax uddele det til Byens eller Sognets Fattige. Hvilket ved en Plakat fra det kongelige Rentekammer, under 31 s. M., er bekjendtgjort.

Da Kongens Foged har forestillet, at de, de kriminelle Fanger, ved Forordningen af 5 April 1793, tillagte 6 §. dagligt i Underholdnings-Penge, nu, formedelt den høie Priis paa Levnetsmidler i Kjøbenhavn, ikke ere tilstrækkelige til noget voxent Menneskes Underholdning, saa er det ved Reskript til bemældte Kongens Foged, under Gaars Datum, fastsat: at de kriminelle Fanger, under Kjøbenhavns Jurisdiktion, indtil videre, skulle tilstaaes 8 § dagligt i Underholdnings-Penge, istedet for de forhen fastsatte 6 § dagligt.

(Fortsættelse af Forordningen angaaende Landmilice-Indretningen i Hertugdømmene.)

58) Undersøgelsen af de til Tjenesten bestemte Heste fleer ved den aarlige Landmilice-Session, og Stemmesleerheden

heden afgjør, om en Hest kan ansees for antagelig eller ei. Antages Hesten, indbrændes den paa Halsen under Ranken med Regimentstegnet, som ved hver Mynstring eftersees og i fornødent Fald fornyes. Hvo der præsenterer en udygtig Hest, hvis Undermaal er mærkeligt eller hvis Mangler strax salde i Øinene, eller hvo der forsømmer den ham paaliggende Præsentation, straffes med en Pengemult af 25 til 50 Rdlr. efter Sessions-Deputationens Kjendelse. Ogsaa maa, istedetfor den ei antagne Hest, strax anskaffes en anden tjenstdygtig Hest og leveres til næste Regimentsforsamling: ifølge hvilket Kontravenienten skal erlægge den ovenbestemte Pengestraf, og dersom Hesten ei findes antagelig, en Mult af 10 til 20 Rdlr., og Hesten skal for den Gang, om den dertil nogenlunde ansees tjenlig, bruges til Exercicen. Dersom nogen maatte foregive, at den udygtige Hest ei har haft den befundne Skade ved Afleveringen til Rytteren, som har bragt den til Samlingspladsen, skal der af Sessions-Deputationen gives ham en bestemt Frist til at bevise saadant. Alle disse Mulfter flyde i Regimentsskassen og tilkjendes af de samtlige Sessionsdeputerede.

- 59) Omendkjøndt Rytterhestene præsenteres først ved den aarlige Session, saa maae der dog ei være nogen ledige Numere i den Tid fra een Session til en anden; men, naar en Hest døer, eller bliver ubrugbar
til

til Tjenesten, eller kasseres ved Mynstringen, maa uopholdeligen, og, naar Hesten ei før bruges ved Regimentet, i det seneste inden 8 Uger, en anden tjenstdygtig Hest anskaffes, og, indtil den ved næste Session kan besees og mærkes, Efterretning derom meddeles til Regimentschefen og General. Krigskommissæren, i Amterne og Landkaberne, til Overembetsmanden; hvilken Angivelse tillige maa indeholde en Beskrivelse af den anskaffede Hest efter dens Høide, Alder, Farve, Særtegn og øvrige Beskaffenhed. Skulde det befindes, at der hos Nogen ei var nogen med Beskrivelsen overensstemmende Hest tilstede, eller Hesten havde et mærkeligt Undermaal eller strax i Øine faldende væsentlige Mangler, eller at Nogen havde ladet et Nummer staae længere aabent end 8 Uger: saa skal Sessions-Deputationen dømme ham til en Straf af 16 Sk. for hver Dag, som forløber over den 8 Ugers Frist.

60) Salget af en præsenteret og i Nummer staaende Hest formenes ingen, naar han kun, istedet for samme, strax anskaffer en anden tjenstdygtig Hest, og Handelen træffes paa saadan Tid, at den nye Hest kan præsenteres for Mynstringen.

61) Hestene blive aarligen paa Samlingspladsen i Regimentsdistriktet fremstillede, mynstrede og brugte til Exercisen. Uden for denne aarlige Exerceertid kan Eieren bruge Hesten efter Godtbefindende, naar han kun

kun holder den i tjenstdygtig Stand, forer den vel og i Foraaret holder den paa Stald indtil Mynstringen.

62) Fra Regimentets Side maa sees nøie paa, at Hesten, saalænge den bruges i Tjenesten, soeres og behandles saaledes, at den ei tilføies nogen Skade. Især skal Regimentet ved Færgestederne, hvor Hestene skulle sættes over, beordre en Officeer til at besørge, at Alting derved gaaer ordentligen til.

63) Skulde en Hest ved den aarlige Regimentssamling tage en Skade, som kunde læges, eller uformodentligen blive syg, skal den kureres paa Regimentskassens Bekostning og da først, efter fuldendt Kuur, sendes tilbage; hvorefter Eieren, saasnart han derom underrettes, maa gjøre Anstalt til Hestens Afshentelse. Kommer den derimod ved Regimentssamlingen saaledes til Skade, at den ei meer var tjenstdygtig, erstattes Eieren dens Værd af Landsherrens Kasse, efter upartiske og sagkyndige Mænds Dom. Paa samme Maade finder i de Tilfælde, da en Hest paa Marschen til eller fra Regimentssamlingen tager Skade, den frie Kuur eller Værdiens Godtgjørelse Sted, naar Eieren beviser, at Hesten ved Afleveringen har været i god Stand. Derfor skal den, som afleverer en Hest, lade samme besigte af 2 eller 3 redelige og sagkyndige Mænd, i Overværelse af den, som skal modtage og ride den, og ligeledes ved dens Tilbageleverelse. Og skulde det

befindes, at Hesten var kommen til Skade ved Ry-
 terens Forseelse, skal han dersor stævnes og straffes.
 Naar en National-Rytters Hest ved den aarlige Re-
 gimentsfamling eller paa Hen- og Tilbagemarschen
 pludseligen doer, eller Marsagen til dens Død ellers er
 tvivlsom, skal den strax aabnes og besigtes af en Sag-
 kyndig, der paa ustemplet Papiir skal afgive et frist-
 ligt Vidnesbyrd om den befundne Beskaffenhed af de
 indvendige Dele, og skal hans Betaling, dersom den
 styrtede Hest skal erstattes af Landsherrens Kasse, be-
 strides af samme, men i andet Fald af Hesteholderen.
 Hvor saadant indtræffer ved Regimentsforsamlingen,
 skal denne Besigtelse altid foretages af Regiments-
 Sænesmeden; styrter Hesten derimod paa Marschen, skal
 den Sagkyndige, som hidhentes, bekræfte sin Attest
 med Ed for Øvrigheden. For at de Nationale Rytter-
 heste, paa Veien til og fra Samlingspladsen, ei skulle
 blive ilde behandlede og tage Skade, maae de under
 behørig Opsigt bringes hen og tilbage, og til den Ende,
 ved Henmarschen, Hestene fra ethvert Amts- eller Land-
 stabs-Distrikt, samt National-Rytterne, som skulle
 ride dem, komme samme paa et dertil bestemt Sted.
 Hvilket Overembedsmændene paa den beqvemmeste
 Maade skulle foranstalte paa sammes Bekostning. For
 at forebygge Uvisheden af Værdien, skal han og for-
 anstalte, at Hestene paa det Sted, hvor man amts-
 eller

eller landskabsviis bringer dem sammen, i Nærværelse af den næste Officiare, der ogsaa skal underskrive Instrumentet, blive af kyndige og upartiske Folk besigtede og taxerede. Men paa ethvert adeligt Gods skal to redelige og sagkyndige, upartiske Mænd dertil beffikkes og i Ed tages, at de foretage Besigtelsen og Taxationen af de Heste, som aarligen sendes fra Godset til Regimentssamlingen, og om enhver efter Nummer angiven Hests Beskaffenhed og Værdi meddele en Attest in duplo, hvoraf den ene tilstilles Regimentet ved Hestens Aflevering, og den anden beholdes af Godseieren. Men hvor høit ogsaa en National-Rytterhest maatte vurderes, bliver dog ingenfinde meer end den til 66 Rdlr. fastsatte Værdi erstattet Eieren, om den i Tjenesten dør eller bliver ubrugbar. Ogsaa skal af den Værdi, som for Hesten erstattes, afdrages det, som bydes for samme ved den Auktion, som af Regimentet uopholdeligen foranstattes, naar Eieren ei vil tage den tilbage; og skal i saadant Fald Auktions-Protokollen med Vexiserne for Hestens sunde Aflevering og foregaaende Taxation indsendes til det tyffe Cancelli. Skulde en snivet Hest være bragt til Samlingspladsen og det af to Fane- eller andre Smede edeligen bevidnes, at den virkelig er beladt med Snive, saa skal den, for at forebygge Smitten, strax fydes, og Eieren ingen Erstatning have

have at vente, men være forfalden i en Pengestraf fra 10 til 100 Rdlr.

(Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Under 4 d. M. er Kammer-Assessor og Told-Kammerereer Weise, tillagt kongelig Befaling, at indtræde som Medlem udi Sundheds-Kommissionen i Helsingør.

Cancelliet er, fra Biskoppen over Sjælands Stift, blevet meddeelt udførlig Efterretning om den Fremgang, som den af ham og flere Videnskabsmænd foranstaltede og af Hs. Majestæt, ved Resolution af 13 April 1798, bifaldede Evangelisk christelige Psalmebog, ved frivillig Antagelse af 102 af Menighederne i Sjælands Stift indtil denne Tid har haft. Hvilken Fremgang Biskoppens Indberetning viser at maatte tilskrives dels Præsternes omhyggelige Bestræbelser for, ved fornuftige Forestillinger, Opmuntringer og Indbydelsler, og enkelte Exemplarers Foræring til Konfirmantere eller andre af Menigheden, at forberede Almuen til at kjende den, dels adskillige Kirkepatroners, Godseieres og andres Gavnildhed, som have stienket Menighederne et vist Antal Exemplarer af den. Bemældte Kollegium har derefter foredraget denne Sag for Hs. Majestæt, som der.

derpaa, under 31 f. M., har behaget at resolve saaledes:

"Vi have af den Os forelagte Indberetning i denne Sag med allerhøieste Velbehag erfaret den Fremgang, som den evangelisk-christelige Psalmebogs Indførelse i Stiftet har haft, og have Vi i Særdeleshed allernaadigst lagt Mærke til Bedkommendes Gavnildhed og virksomme Bestræbelser, hvormed de have fremmet samme.

I det øvrige ville Vi, at Vort danske Cancelli tilkjendegiver samtlige Visper, at det skal være Menighedene i de dem anbetroede Stifter tilladt at bruge den nye evangelisk-christelige Psalmebog ved den offentlige Gudstjeneste, uden derom i Forveien at gjøre allerunderdanigst Ansøgning."

I en til Cancelliet indkommen Ansøgning er det begjært, at Kallundborg Stads-Kompagni maatte, ved privat Bekostning, anskaffe sig, og herefter bruge en Fane af ponserød og lysgulel Peking, stor $1\frac{3}{4}$ Alen $\square$, saaledes indrettet: I den øverste gule Stribes tvende Hjørner: "C7 med Palmegrene omgivet", og midt imellem disse Hjørner en Seddel med Ordene: "den lykkelige 29 Januar." I den midterste ponserøde Stribe (der udgjør Hoved-Partiet) "det hele kongelige danske Vaaben." I den underste gule Stribes tvende Hjørner, "Byens

Baar

Baaben med Egefrandsø omgivet" og, midt imellem Egefrandsøen, at lase "Kallundborg Stads Kompagni." I Fane-Stangens forgyldte Spidse "C7 med kongelig Krone over".

Fornævnte Kollegium har, i den Anledning, under 1 d. M., tilskrevet Stiftamtmanden over Sjællands Stift, at det Ansøgte kan tillades.

Under 4 d. M. er Grosserer D. Futein tillagt kongelig Befaling at indtræde, som Repræsentant for den reformeerte Menighed, i Direktionen for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn, i Oberst-Lieutenant v. Noldtes Sted, som dersfra er entlediget.

Pedigt Embede.

Under det danske Cancellie: Alvong og Lyhne Sognekald i Ribe Stift, 148 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 31 Octbr. er Vice Borgemeester Hviid i Aarhus, efter Ansøgning, i Naade entlediget fra hans Embeder som Byfoged sammesteds og Herredsfoged i Haslev, Bester-Liisberg, Hovelberg og Galthen Herreder, samt Herredsskriver i Haslev og Bester-Liisbergs Herreder, imod at han beholder Auktions-Direktor-Embedet, indtil han tiltræder virkelig

lig Borgemeester-Embed og Indkomst, hvorefter Auktions-Direktor-Embedet falder tilbage til Byfogden. Den 7 Novbr. er Doct. med. og Medicus ved Frederiks Hospital, A. B. Rønne, beskikket tillige til Professor medicinae extraordinarius ved Kjøbenhavns Universitet; Regiments-Chirurg og Profektor, M. Skjelderup, til det medicinske Fakultets Adjunkt for Anatomien og Physiologien; Doct. medicinae D. H. Mynster og Magister H. C. Ørsied ligeledes til bemældte Fakultets Adjunkter, den første for Physik med speciel Anvendelse paa Lægekunsten og hvad Fag ham ellers af Universitetets Patron maatte overdrages, og den anden for materia medica, samt Pharmaceutik.

Under Generalitetet: Den 31 October er Premier-Lieutenant v. Ahrensen forsat i lige Qualitet fra den norden- til den søndensjeldste Skieløber-Batallion, og Prem. Lieutenant S. v. Glad fra den sønden- til den nordensjeldste Skieløber-Batallion, saa og Fændrik v. Leth fra Marine-Korpsen til det søndensjeldste Infanteri-Regiment.

Under General Toldkammeret: Den 31 October er Kand. Theol. N. Godbessen, konfirmeret til Præst ved Kirken paa Nordstrands Møhr.

Trykfeil.

No. 44. S. 697. Lin. 20. 4 Lpd., læs: 4 Pd.

— — Lin. 22. med, læs: mod.